

До Столичен общински съвет Чрез
Александър Кузманов – младши експерт в
дирекция „Секретариат на СОС“
aleksandar.kuzmanov@sofia.bg

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Момчил Панайотов

Относно: Наредба за изменение и допълнение на Наредбата за изграждане, поддържане и опазване на зелената система на Столична община

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Значението на зелената система за столичния град и в цялост за Столична община (СО) е изключително голямо и това е признато в редица документи на СО. На зелената система се възлагат сериозни надежди за смекчаване на част от негативните ефекти на климата, включително очакваното им засилване при климатичните промени (въпроса е добре развит в „ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА УСТОЙЧИВА ЕНЕРГИЯ И КЛИМАТ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА 2021-2030 г. „). След последните горещи вълни в Европа се счита, че не малка част от свръх-смъртността в градовете в такива случаи може да бъде избегната чрез поддържане на добро улично и парково озеленяване.

Основен градивен елемент на зелената система са дълговечните дървета. София притежава много добро историческо наследство в ползването на дървета в зелената си система чрез наситено улично озеленяване и паркова система. За съжаление, през последното десетилетие се забелязва силно влошаване на състоянието на много от дърветата, като това се дължи предимно на неправилно полагане на грижи или небрежно отношение. В повечето случаи опитите за скъсяване на короните и резитби са крайно непрофесионални и водят до силно нараняване и влошаване на естетическите качества на дърветата. За ново посадените дървета не се полагат необходимите грижи (основно поливане през горещите летни месеци), поради което не малка част от тях загиват. В редица райони с ново строителство беше допуснато да има липса на адекватно улично озеленяване, с което се нарушиха традициите на София. Още по-значим проблем е липсата на ясна визия за довършването на Зелените клинове, предложени в градоустройствения проект от 1938 г. (известни като „Зелените клинове на Мусман“).

Във връзка с гореизложеното бих искал да изразя становище относно предложените промени в „Наредбата за изграждане, поддържане и опазване на зелената система на Столична община“. Докато те третират редица въпроси, свързани с нови инвестиционни намерения и строителство, видно е липса на достатъчно добро развиване на текстове по отношение на основния градивен елемент на зелената система – дърветата. Не е засегната темата от необходимост от професионализъм при работата с дърветата въпреки наличието в България на обучени и сертифицирани арбористи. С това се създава възможност за продължаване на порочната и крайно опасна за живота и здравето на

хората практика резитби да се извършват от неспециалисти. Не е заложена възможност и необходимост от развиване на ясни инструкции за работа с дървета в градската среда на София, което би решило в значителна степен проблемите от естество на неправилен подход (като пример може да се посочат: 1) наръчника Street Tree Management in Barcelona, част от цялостния мастър план за дърветата на Барселона; 2) Dublin City Tree Strategy 2013-2020 и други). Не са развити достатъчно ясно текстовете, свързани с Кадастъра на дълготрайната дървесна растителност. Това залага риск той да не бъде завършен или да бъде крайно непълнен. Публично наличния в момент кадастър на адрес opkr.sofia.bg съдържа много непълни данни по отношение на местоположението на дърветата и почти пълна липса на необходимата информация за дървесен вид, размери, състояние, необходими мерки, прилагани мерки и други важни атрибути, които са строго необходими за използване на базата данни от специалисти. Подобен регистър трябва да се развива от тесни специалисти в областта на дървесните растения и с пълно ползване на възможностите на съвременните ГИС системи. Като пример може да се посочи регистъра на гр. Ню Йорк (New York Tree City Map), в който всеки гражданин може да проследи, кога е обследвано дървото от специалист, какви са констатациите, препоръките, а на вътрешно ниво се съдържа значително богата база данни за всяко дърво. Бих желал да посоча, че изграждането на работещ регистър и посочените по-горе мерки са заложили като необходима в „ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА УСТОЙЧИВА ЕНЕРГИЯ И КЛИМАТ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА 2021-2030 г. и приети от СО. Считам и че предвидените глоби и обезщетенията за причинени щети нямат достатъчно висока стойност, за да имат превантивен характер. Това до голяма степен се демонстрира от факта, че при ремонтни дейности и строителство в София почти всяко дърво е със сериозни наранявания, което значително влошава здравословното му състояние и съкращава живота, а и че продължава практиката граждани самоволно да извършват резитби и отстраняване на дървета без да се притесняват от санкциите.

В заключение, предвид изключително голямото значение на зелената система за качеството на живот в София считам, че е необходимо предложените промени в наредбата да станат обект на по-широко публично обсъждане, което да отрази интересите на обществеността. За по-задълбочено засягане на темата за дълготрайната дървесна растителност според мен е удачно да се черпи примера на други европейски столици и в дискусиата да бъдат поканени специалисти по дървесни растения и арбористи. Не на последно място бих искал да изразя лично мнение, че е редно качени за обществено обсъждане текстове да бъдат в „машинно четим вид“.

С уважение:

ДОЦ. Д-Р МОМЧИЛ ПАНАЙОТОВ
*Преподавател по Дендрология,
Лесотехнически университет, София*

*София,
09.06.2023 г.*